

ҚР-ң инновациясына үлес қосу бойынша ішкі және экономикалық жағдайды дамыту барысында қой жүн шикі затын өңдеу

Орындағандар: Айтов Дархан

Әділдақан Гүлзат

Дүйсенбекова Айдана

Есенгелдина Тұрсынай

Мадилова Токжан

Жоба жетекшісі: Абитова Айнур Кайсабековна

Резюме

Жобаның тұжырымдамасы қазақ халқының күнделікті тұтыну бұйымына айналған қой жүнін қарастырамыз.

Кәсіпорын қызметінің мәні: Киізден жасалған бұйымдар сыртқы түрінің әдемілігімен жылылығымен көзге түседі және оларды халық көп тұтынады. Біздің қазіргі ұрпақтар өз халқының жүн өңдеу өнеркәсібін жаңа технологияларға арқа сүйей отырып, оны елге таныту керек.

Ғылыми жұмыстың болжамы: Бірнеше жыл бұрын таза жүннен жасалған киіз киімдерді ауылдық өмірімен байланыстырған. Енді дизайнерлер мен сәнқойлар жасаған қыз-келіншектерге арналған көйлектер мен аяқ киімдер нағыз қысқы трендке айналып, қазіргі жастар күнделікті өмірде өздеріне қажетті киім ретінде пайдаланады деген ойдамыз.

Қаржыландыру көзі	Сомасы	Кезеңі	Үлесі
Өз қаражаты	9000000	01-06.16	30
Қарыз қаражаты	21000000	01-16.16	70
Барлығы	30000000		100

- * Жоба экономикалық көзқарас жағынан мыналарға ықпал ететін болады:
- * Жаңа жұмыс орындарын құру, бұл жұмысшылардың тұрақты пайда табуына мүмкіндік береді;
- * Жүнді өңдеп, жіп иіру және ұлттық киім кешек тігу
- * Алматы қаласының бюджетіне салықтар мен басқа да аударымдардың түсуі;
- * Әлеуметтік әсерлердің арасында мыналарды бөліп көрсетуге болады;
- * Біздің жұмысымыз келешек жастарға қазақ халқының қолөнері мен мәдениетін паш ету.Жазылған ғылыми жұмысты мектептерде, дизайнерлік оқу орындарында қосымша материал ретінде қолдануға болады.

I. Кіріспе

Ғылыми жұмыста қазақ халқының күнделікті тұтыну бұйымына айналған қой жүнін қарастырамыз.

Тақырыптың өзектілігі: Киізден жасалған бұйымдар сыртқы түрінің әдемілігімен жылылығымен көзге түседі және оларды халық көп тұтынады. Біздің қазіргі ұрпақтар өз халқының жүн өңдеу өнеркәсібін жаңа технологияларға арқа сүйей отырып, оны елге таныту керек. Шикізат та өзімізден, дайын өнім де өзімізден болған соң, бір жағы бұл мақтаныш, екін-шіден, қаншама адам осы саланың өзінде несібесін тауып жейтін. Әңгіменің түп-төркіні ысырап болып, шіріп, босқа өртелетін қой жүнін пайдаланудан келіп шығып жатыр.

Зерттеу мақсаты: Халықтық қолөнерді жаңғырту, қазақтың киіз басу өнерінің қыр-сырын, ерекшелігін, одан жасалатын заманауи эксклюзивті-дизайнерлік дүниелерді Қазақстанның қалаларына, шетелдерге таныту.

Аталған мақсатқа жету үшін мынадай міндеттер қойылады:

- қазақ халқының қолөнерін қазіргі кез бен өткен дәуірдегі ұқсастығы мен айырмашылығын көрсету;
- таза жүннен жасалған киіз өнерін ұлттық ою-өрнектермен әшекейлендіріп, өз тарапымыздан өзіндік қайталанбас ерекшеліктерімізді, осылайша жандандыруға тырысу;
- қазақ халқының экологиялық тұрғыдан таза өнеркәсіптік шикізат құндылығын таныттыру.

1. Жобаның тұжырымдамасы

Жобаның тұжырымдамасы жаңа заманауи технологияда қазақ қол өнерін дамыту.

Кәсіпорын қызметінің мақсаттары шикі затты өз елімізде өңдеп оны игеру, және қазақ қол өнерін дамыту арқылы ұрпақтан ұрпаққа келе жатқан дәстүрімізді жаңғырту.

Шикі затты өңдеу, жүн иіру және қой жүнінен жасалатын заманауи эксклюзивті дизайнерлік дүниелерді, киім кешектерді Қазақстан халқына таныту.

Қазіргі кезде ою-өрнектен жасалған киімдер трендке айналуда. Жүн шикі затын шет елге арзанға сатып, киім кешекті шет елден екі есе қымбатқа сатып алғанша өз елімізде игеріп дамыту.

Жүнді май мен шайырдан, шаң-тозаңнан тазартып жуу, жүн дайындау стандартына сәйкес сұрыптау (сорттау), бояп өңдеу, иіріп жіп алу немесе одан әр түрлі бұйымдар дайындау.

Таза экологиялық өнімді игеріп шығару.

2. Кәсіпорынның сипаттамасы

Біздің мақсатымыз қазақ халқының қол өнерін дамыту. Қой жүнін игеру арқылы көптеген бұйымдар жасауға мүмкіндіктер жасау. Сапалы және жаңа тренттегі киім – кешектерді, әдемі ою- өрнектегі сөмкелерді, кестелер мен текеметтерді даярлауға болады.

Теріні жүн жағымен таза жерге немесе еденге жаяды. Терінің астына шыққан ылғалын сіңіріп алатын бір нәрсе қоюға болады. Терінің ішкі жағына біркелкі етіп тұз себеді, тұз теріге дұрыс жағылуы үшін тұзды қолмен жаққан дұрыс. Егер тұз дұрыс жағылса, онда 3 күннен кейін оның бетінде қатты тұз көрінетін болады. Ал егер барлық тұз сіңіп кетсе, онда тұзды жаңадан қайта жағу керек. Тері тұздалғаннан кейін, бас пен құйрық жағын ішке қарай иеді. Одан кейін бас пен басқа да бөліктерді тұзбен өңдейді. Содан кейін теріні буып қояды. Оның әдісі мынадай: бастан басталған терінің төрттен бір бөлігі ішке қарай иіледі, одан кейін оң және сол жақтары ортаға қарай, тері арқа бойымен, одан кейін басынан бастап оралады, құйрықпен немесе жіңішке арқанмен байланады.

Бес күннен кейін оралған тері шешіледі. Ылғалын ағызып, тағы да аздап тұздап, қайтадан орап қояды. Егер бәрі дұрыс жасалса, онда тері ұзақ уақыт бойы бүлінбей сақталады.

3. Маркетингтік жоспар

3.1 Өнімдер (қызметтер) нарығының сипаттамасы

Теріні тазалап алғаннан кейін, оны тұзбен өңдейді. Өңдеу терінің шіріп кетпеуі үшін ғана емес, жүнінің мықтап тұруына да септігін тигізеді.

Тазаланған теріні келесі әдіспен тұздаған жөн: майда тұз алынады. Қыс айларында әр 1 кг теріге 200 г, ал жаз мезгілінде 300 г тұз пайдаланылады. Қой терісіне қыста 3,3-5 кг, ал жазда 5-6,2 кг. тұз жұмсалады.

Егер тері дұрыс тұздалмаса, ол бүліне бастайды. Тері шіри бастағанда оның жүні түседі. Жүнін анда-санда қолмен тартып көру керек. Жақсы теріден жүн түспейді, ал бүлінген теріден жылдам сыдырылып кетеді. Ондай теріні қолдануға болмайды. Одан кейін терінің сыртқы жағын ішке қарай орналастырып, сосын көлеңкеде кептіру керек. Теріні кептіру үшін іліп қояды. Оны күннің астында не ыстық пештің қасында кептіруге болмайды. Кәдімгі бөлме температурасы болған дұрыс.

3.2 Негізгі және әлеуетті бәсекелестер

Кәсіпорынның негізгі бәсекелестері Алматы облысы бойынша агро бизнес орталықтары.

Алматы облысының «Арай» шаруа қожалығында,

Алматы облысының «Жетісу» аймақтық қожалық,

Талғар, Кербұлақ, Ескелді және Көксу аудандары негізгі бәсекелестер болып табылады. Себебі қой жүнін өңдеу бойынша ең алдыңғы қатарда тұрған аумақтардың бірі.

3.3 Маркетинг стратегиясы

Қой жүні – қой терісінде өсетін түк, түбіт, қылшық. Қой жүнінен киіздің кейбір түрлері мен иірілген, жіптерінен киім тігіліп, кілем, бау-басқұр тоқылатын, арқан-жіп есілетін және тұрмыстық, шаруашылық бұйымдар жасалатын, қойдан қырқып алынатын ең маңызды өнім. Қойдан басқа да жүн, түбіт, қыл-қылшық беретін малдар болғанымен, олардан алынатын өнім қой жүнімен салыстырылғанда өте аз түседі. Төрт түліктен алынатын барлық жүн мөлшерін салыстыра қарағанда, бүкіл өнімнің 80-90 пайызын қойдан алады. Сондықтан да маркетингтік стратегияда негізгі ауыл шаруашылығын дамыта отырып алға басу .

Сегменттеу стратегиясы, ол қызметтерді іске асырған кезде қанша нарық сегменттерін анықтау қажеттігіне мүмкіндік береді; даму стратегиясы мен қызметтерді жылжыту, ол өсу міндеттерін қазірдің өзінде игерілген нарықта іске асырылатын жаңа қызметтер өндірісі есебінен шешуді болжайды; жаңа қызметтер құруды болжайтын инновациялар стратегиясы.

Ауыл шаруашылығын дамыту, жұмыссыздық проблемасын шешу. Ауыл адамдарын жұмысқа шақыру.

- Қолайлы географиялық орналасуы - ірі сату нарықтарына жақындығы (Ресей, Қытай, Европа, Азия, Таяу Шығыс);
- әлемдік нарықта қазақстандық биязы жүннің бағасының бәсекеге қабілеттілігі;
- сыртқы нарықтағы тоқыма өніміне сұраныстың артуына байланысты саланың даму болашағы, халықтың әл-ауқаты деңгейінің өсуі.

4. Техникалық жоспарлау

4.1 Технологиялық процесс

Жобаны іске асыру процесінде:

Болжанып отырған саланы дамыту бойынша іс шаралар қой шаруашылығын дамытуға инвестицияны салуды, инфрақұрылымды жалға қоюды, барлық түрдегі жүнді бірінші қайта өңдеу және сатып алуды ұйымдастыруды, сала өнімінің экспортын дамытуды көздейді. Сонымен қатар, жуан жүнді сатудың ықтимал нарықтарын іздеу бойынша шаралар қабылдау, оның терең қайта өңделіуін оның негізінде шығарылатын тауардың және өнімнің ассортиментін ұлғайту.

Болжамалы мәліметтер бойынша, 2014 жылы жүннің жалпы өндірісі 45 мың тоннаға жеткізілетін болады, оның ішінде биязы жүн 15,0 мың тонна. Сәйкесінше биязы жүнді қойлардың санын 4,3 млн. басқа жеткізу керек.

Жүнді және оның бірінші қайта өңдеуден өткен өнімін сатудың перспективті нарық ретінде Ресей, Беларусь, Қытай, Түркия, және Италия болып табылады.

Бұған қоса, 2,5 мыңнан астам қосымша жұмыс орындарын құру жоспарлануда.

4.2 Ғимараттар мен құрылыстар

Жоспарланған кәсіпорынды аумағы 240 м2. астам жалдамалы орын-жайда орналастыру жоспарлануда. Ғимарат құрлысы

тері сақталатын бөлме

тері өңделетін бөлме

Жүн жуатын аппарат

Жүн сорттау бөлмесі

Ғимарат құрлысы

4-кесте – Жабдықтар

Инвестициялық салулар жиынтығы	Жылға, теңге жиынтығы
Жабдық	9665625
Жайдың жалдауы	2 140 800
Айналым құрал	2 582 580
Барлығы	14 389 005

5.4 Коммуникациялық инфрақұрылым

Жобада қажетті коммуникациялық құрылымы бар (электр-, жылу- және сумен жабдықтау, телефон байланысы) орын-жайды жалдау көзделген.

6. Ұйымдастыру, басқару және құрам

Кәсіпорынға директор жалпы басшылық жасайды. Директордың орынбасары өндірістік және қызмет көрсетуші құрамға басшылық жасайды..

Кәсіпорынның ұйымдастыру құрылымы төменде келтірілген түрлерден тұрады.

2-кесте – Ұйымдастыру құрылымы

Лауазым/маман	Штаттық бірліктер	Айлық еңбек ақы, тенге	Жылдық жалақы, тенге
Директор	1	50 000	600 000
Есепші - кассир	1	45 000	540 000
Инженер - механик (слесарь)	1	35 000	420 000
Үлбірді өңдеу бойымен технолог	1	50 000	600 000
Тері илеу бойымен цехтың жұмыскерлері	3	45 000	1 620 000
Қорғау	2	30 000	720 000
Әр түрлі жұмыстағы адам	2	30 000	720 000
Барлығы:	11	285 000	5 220 000

7. Жобаны іске асыру

7.1 Іске асыру жоспары

Осы жобаның іске асуы 2016 жылдың басынан бастап осы жылдың қыркүйек айына дейінгі кезеңді алатын болады деп болжануда.

7.2 Жобаны іске асыру шығындары

Инвестициялық шығындар бағасы төмендегі кестеде келтірілген.

6-кесте –2016 жылға арналған инвестициялық шығындар. *Жабдыққа шығындар.* Қой терілерінің меншікті қайта өңдеуі ұйымдастыру үшін келесі жабдық керек алу:

Атауы	Жиынтығы, теңге
Баркас АМ-126 (500 л)	500 000
Центрифуга 25 кг	725 000
Станок шел дискілі АМ-111	300 000
Қайрағыш білдек АМ-120	425 000
Пышақ бөлетін АМ-119	40 000
Езгілегіш машина қолы АМ-104	550 000
Терілерді түзету үшін құрылғы АМ-141	450 000
Жұмсарту үшін құрылғы АМ-151	1 000 000
Кептіргіш АМ-159	1 900 000
Барабан шегіну АМ-118-01 (1,8 м)	775 000
Протрясной барабан АМ-117 (1,8 м)	775 000
Станок шабер АМ-135	250 000
Қол құралдарды теру АМ-153	42 500
Технологиялық әбзел	1 933 125
Барлығы	9 665 625

Жайдың жалдауы. Келешек қайта өңдейтін цехқа басты талап аудан, оныны болып көрін желі технологиялық қондырқ үшін жетуі керек және терілердің сақтауы үшін қойманы шағын шақталарды жайғасу және тиісті шарттарда дайын өнім. Кемінде 150 шаршы метрлер қойма үй-жайлар үшін апарылуға ұсынады.

	Аудан	Баға, тг/м2	Айға, теңге жиынтығы	Жылда, теңге жиынтығы
"B" сыныптың жайы	200	892	178 400	2 140 800

Айналым қаражаты - қой терісі. Терілердің қайта өңдеуі үшін негізгі құралдарды сапада қой терісін пайдаланады және химикаттардың түр өзгешелігі. На 1 шт. даяр өнім 800 теңгелер құнның өңдеуі үшін қой терісі талап етіледі. Айға терілердің қайта өңдеуін жоспарланатын көлем қой терілерін құрайды - 220 дана. 220 дана. / 10 дана 22 жұмыс күні. – норма выработки продукции в день).

Өңдеу, үшін терілер	220
шикізат, сатып алынған баға теңге/бірлік	800
Қосынды, айға	176 000
Қосынды, жылда	2 112 000

Химикаттар. Жылда бір жұмыс барысына жалпы 470 580 тенге қосындыға химикатты жұмсайды. 470 580 тенге / 2 640 шт. дайын өнімнің данасына = 178,25 тенге химикаттары жылда өнімнің саны (220 шт/мес. *12 мес. * 178,25 = 470,580 тенге айналым қаражаты).

9. Қаржыландыру қажеттілігі

Жоба бойынша жалпы инвестициялық шығындар мыналарды қамтиды:

9-кесте – Жобаның инвестициялары, теңге

Шығыстар	2 016
Негізгі капиталға инвестициялар	25 000 000
Айналым капиталы	5 000 000
Барлығы	30 000 000

Жобаны қаржыландыру өзіндік қаражат есебінен жүзеге асырылады деп жоспарлануда.

10-кесте – 2016 жылға арналған қаржыландыру бағдарламасы, мың теңге

Қаржыландыру көзі	Сомасы	Кезеңі	Үлесі
Өз қаражаты	10 000 000	01-06.16	30%
Қарыз қаражаты	20 000 000	01-06.16	70%
Барлығы	30 000 000		100%

11-кесте – Кредит бойынша төлемдер, млн теңге

Кезең	Всего	2016	2017	2018	2019	2020
Игеру	20 000 000	20 000 000				
Капиталдандыру%	100 000	100 000				
НБ өтелді	20 200 000					
Айына	320 000	3840 000	3 500 000	3 840 000	4 510 000	4 510 000

Химикаттар. Жылда бір жұмыс барысына жалпы 470 580 тенге қосындыға химикатты жұмсайды. $470\ 580 \text{ тенге} / 2\ 640 \text{ шт. дайын өнімнің данасына} = 178,25 \text{ тенге химикаттары жылда өнімнің саны} (220 \text{ шт/мес.} * 12 \text{ мес.} * 178,25 = 470,580 \text{ тенге айналым қаражаты})$.

Атау	1 жыл, шығын мөлшер	Баға, теңге	Барлығы, теңге
Ас тұзы	2 000	15	30 000
Сірке қышқылы	200	150	30 000
33% құрғақтайдың хром малмасы	2 000	80	160 000
Алюмоаммоний ашудастары	10	700	7 000
Формалин	100	240	24 000
Құмырсқа - ашыған натрий	50	200	10 000
Тұз Кальцированная	20	250	5 000
Күкіртті қышқыл	200	240	48 000
Хлорлы әк	100	60	6 000
Резорцин	10	800	8 000
Аммиакводно - техникалық, 25%	100	140	14 000
Этил спирты	50	200	10 000
Д Урзол	80	1 176	94 080
Натрийдың гипосульфиті	100	120	12 000
Жуатын және тазалайтын қаражаттар	50	250	12 500
Жиынтығы			470 580

Қаржылық жоспар

1-ші операциялық жылға пайда мен залал туралы есептеме

Мақаланың атауы	Жылда, теңге барлығы
Қызметтерді өткізу	18 480 000
Өндірістік шығындар - <i>Шикізат және материалдар</i>	2 582 580
Жалпы пайда	15 897 420
Жиынтығы операциялық шығындар	9 756 981
<i>Жалақы</i>	5 220 000
<i>Жайдың жалдауы</i>	2 140 800
<i>Еңбекақы төлеу қорынан аударым</i>	501 588
<i>Коммуналдық қызметтер</i>	928 030
<i>Араның амортизациясы</i>	966 563
Операциялық табыс	6 140 439
Корпоративтік табыс салығы	554 400
Таза табыс	5 586 039

Қызметтерді өткізуденгі табыстары. 1 дана бөлшек баға. қайта өңдеген қой терісі, 7 000 теңгелерді құрайды. Жалпы пайда жылданың қайта өңдеген қой терілерінің 100% сатуларын шартта: 2 640 дана. 7, 000= 18 480 000 теңгелер.

Шикізат және материалдар. Айға қайта өңдеу қой тері жоспарланатын көлемін 220 шт құрайды: күнге, 22 күнді өнім 10 10 шт x 22 жұмыс күні, шығару нормасы - айға жұмыс күнінің саны. 1 данаға көтерме бағаның жанында. = 978, 25 теңгелер өнімнің данасына 178, 25 теңгелер қосындыға + химикаттар 800 теңгелерге қой терісі. Қайта өңдеу үшін қажетті шикізатқа шығын есептейміз: 10 дана x 978, 25 теңгелер. айға = 215 215 теңгелер 22 күнді, ал жылда - 2 582 580 теңгелер.

Әлеуметтік салық. Жобаның бастамашысы өзіне екі айлық есептік көрсеткіштерді өлшемде әлеуметтік салық төлеп қояды және әр жұмыскерде бір айлық есептік көрсеткіш (1 852*2 (директор - жобаның бастамашысы) + 1 852 МРП *10 жұмыскері =22 224 * 12 айлық. = 266 688 теңге). Тең 5% міндетті зейнетақы жарналарының минусқа жалақының қосындысынан әлеуметтік аударымдар (5,220 тыс. тенге *(1-10%)*5% = 234 900).

Әлеуметтік салық, теңге	266 688
Әлеуметтік аударымдар, теңге	234 900

Коммуналдық қызметтер:

Әкімшілік шығындар	Айына шығын мөлшері	Жылына барлығы
Су және канализация	7 530	90 360
Жарық	54 805	657 660
Транспорттық	15 000	180 000
Барлығы	77 335	928 020

Амортизациялық төлемдер:

Негізгі құрал	Баланстық құн	Амортизацияның мөлшерлемесі	Амортизациялық төлем, теңге
Жабдықтау	9 665 625	10%	966 563

Салық және бюджетке төлемдер. Жоба шеңберінде жеңілдетілген салық салу жүйе бойымен корпоративтік табыс салығы төленеді, 3% түсімнен бойымен - (23 760 000 теңгелер 3%) 712 800 теңгелер

Жобаның қаржыландыруы

Меншікті қаражаттарды жағдайда сізде болмайды, бірақ үлкен тілек меншікті бизнес ашылуға бар, қосымша капиталды тартудың бірнеше нұсқалары бар. Қаржыландырудың нұсқалары:

Несие беру ЕДБ арқылы. Қаржылық есеп айырысу 18 айларды 14%, өтеу мерзім пайыздық ставканың жанында қажеттілік жарты жылда мерзімді ұзартумен анықтады, ал содан соң үздіксіз ай сайынғы төлемдермен. Бастама жоба 7% жаңа бизнестерге дейін сыйақыны пайыздық ставканың жәрдем беруі. *Өткізу несие беру шеңберінде «жұмыспен қамтудың бағдарламасы - 2020».* Бағдарлама қырдағы елдің тұрғындары үшін меншікті істі ұйымдастыру үшінді қаражат құралдарының бөлуі ескерген.

11. Әлеуметтік-экономикалық және экологиялық әсер

11.1 Жобаның әлеуметтік-экономикалық мәні

Жобаны іске асыру кезінде мынадай міндеттерді шешу көзделген:

Елбасы Н.Ә. Назарбаев өзінің жыл сайынғы Қазақстан халқына жолдауында ауыл шаруашылығы мәселелеріне де ерекше тоқталады. Мәселен, Елбасының 2012 жылғы « ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖАҢҒЫРТУ -ҚАЗАҚСТАН ДАМУЫНЫҢ БАСТЫ БАҒЫТЫ» атты Қазақстан халқына жолдауына сәйкес Президент Үкіметке мынадай міндеттерді жүктеген болатын:Үкіметке мал шаруашылығының басқа салаларын, оның ішінде қой шаруашылығын, сондай-ақ жемазық өндірісі мен шалғайдағы жайылымдық мал шаруашылығын дамыту жөніндегі бағдарламаларды жасауды қамтамасыз етуді айрықша тапсырған. Біздің мақсатымыз ауылдағы жұмыссыздық мәселесін шешу. Ауыл шаруашылығын дамыту.

